

Verksamhetsberättelse för 2009

Innehållsförteckning

1. Funktionärer
 - 1.1. Stämмоvalda funktionärer
 - 1.2. Övriga funktionärer
 2. Styrelsearbete
 3. Medlemmar
 4. Informationsspridning
 - 4.1. Utskick till medlemmarna
 - 4.2. Hemsidan
 - 4.3. Massmedia
 5. Aktiviteter för medlemmarna
 6. Projekt
 - 6.1. Björkbacken ("Pettsons hage")
 - 6.2. Fjärlarnas marker i Stora Vika
 - 6.3. Naturbussen
 - 6.4. Strandskydd
 - 6.5. Natur- och miljövård på golfbanor
 7. Öppet brev om behovet av ny naturinventering
 8. Skrivelser i planärenden m.m.
 - 8.1. Nya bostadsområden i Stora Vika
 - 8.2. Köpcentrum och bostäder vid Alkärrsplan
 - 8.3. Bergtäkt vid Väggarö i Sorunda
 - 8.4. Storhamn vid Norvik
 9. Tack
- Bilaga A. Vår- och sommarprogrammet
- Bilaga B. Naturskyddsföreningens synpunkter på storhamnsplanerna

1. Funktionärer

1.1. Stämموvalda funktionärer

	T.o.m. årsstämman 2009	Fr.o.m. årsstämman 2009	Mandat utgår vid årsstämman
<i>Styrelse</i>			
Ordförande	Tore Söderqvist	Tore Söderqvist	2010
Kassör	Staffan Lundquist	Staffan Lundquist	2011
Sekreterare	Malena Karlsson	Malena Karlsson	2010
Ledamot	Ylva Skilberg	Ylva Skilberg Gun Svedman	2011 2011
Suppleant	Elisabeth Olsson Adolfsson	Elisabeth Olsson Adolfsson	2010
<i>Valberedning</i>			
	Anders Björlin (sam.k.)	Anders Björlin (sam.k.)	2010
	Gun Svedman	Erik Leppälä	2010
<i>Revisorer</i>			
	Anders Björlin	Anders Björlin	2010
	Arnold Persson	Arnold Persson	2010
Suppleant	vakant	vakant	

1.2. Övriga funktionärer

Hemsidesansvarig: Jan Norlin.

NNF:s representant i projektet "Natur- och miljövård på golfbanor": Gun Svedman.

2. Styrelsearbete

Styrelsen har hållit styrelsemöten den 19 januari och 11 maj och i övrigt haft kontakter via telefon, e-post och i anslutning till medlemsaktiviteterna. Malena Karlsson har varit NNF:s ombud vid bl.a. Naturskyddsföreningens kretskonferens och rikskonferens.

3. Medlemmar

Följande tabell visar medlemsantalet per 31 december under åren 2001-2009:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Huvudmedlemmar	315	336	323	313	305	314	315	343	366
Familjemedlemmar	127	198	182	172	186	205	210	217	218
Totalt medlemsantal	442	534	505	485	491	519	525	560	584

4. Informations-spridning

4.1. Utskick till medlemmarna

Ett utskick gjordes till medlemmarna under året: vår- och sommarprogrammet. Programmet finns i bilaga A. De medlemmar som fick programmet med vanlig post tillfrågades om vilka som framledes vill ha utskick per e-post i stället. Cirka 26 medlemmar exklusive NNF:s funktionärer var registrerade i e-sändlistan den 31 december 2009. Programmet lades dessutom ut på NNF:s hemsida.

4.2. Hemsidan

NNF:s hemsida (www.naturskyddsforeningen.se/nynashamn) är ett viktigt instrument för att sprida information om föreningens arbete. Jan Norlin har varit ansvarig för hemsidan under 2009 och dels utvecklat dess utformning och dels löpande lagt in nytt material, exempelvis information om föreningens programpunkter och skrivelser.

4.3. Massmedia

Information om programpunkter förs vanligen in som föreningsmeddelanden i Nynäshamns Postens föreningsspalt. Ibland tar NP även in programpunkterna i "På Gång"-spalten.

Under året publicerades bland annat följande nyhetsartiklar i vilka NNF nämndes:

- "Sällsynta fjärilar i Stora Vika" (NP 2 januari) (om resultatet av fjärilsinventering av Fjärilarnas marker i Stora Vika)
- "Ovanliga fjärilsarter trivs kring kalkbrott" (DN 9 januari) (om resultatet av fjärilsinventering av Fjärilarnas marker i Stora Vika)
- "Kan eken på parkeringen bevaras?" (NP 27 januari) (om planerna för köpcentrum på Alkärrsplan)
- "Kvällstur med Naturbussen" (NP 2 juni) (om turen med Naturbussen 5 juni)
- "Ta bussen till höstfåglarna" (NP 22 september) (om turen med Naturbussen 27 september)
- "Hoppet spirar för fridlyst fjäril" (DN 30 september) (om observationer av apollofjäril i bl.a. Stora Vika)
- "Sällsynt fjäril har setts i Stora Vika" (NP 2 oktober) (om observationer av apollofjäril i bl.a. Stora Vika)

5. Aktiviteter för medlemmarna

Söndagen den 8 mars: Rövning i Pettsons hage, se även avsnitt 6.1. Två deltagare.

Torsdagen den 26 mars: Ugglevaka i samarbete med Nynäshamns Ornitologiska Förening med Karl-Erik Sundström som guide. Ca tolv deltagare.

Söndagen den 29 mars: Årsmöte i kvartersgården vid Däckvägen 16, Nynäshamn. Nio närvarande medlemmar.

Fredagen den 5 juni: Tur med Naturbussen till Stora Vika, se även avsnitt 6.3. Ca 30 deltagare.

Lördagen den 13 juni: Fjärilarnas Dag i Stora Vika, se även avsnitt 6.2. Cirka 80 deltagare.

Tisdagen den 25 augusti: Slätter i Pettsons hage tillsammans med lärare, elever och föräldrar från Sunnerbyskolan, se även avsnitt 6.1. Cirka 12 deltagare.

Söndagen den 27 september: Tur med Naturbussen till Torö, se även avsnitt 6.3. Cirka 30 deltagare.

Lördagen den 7 november: Røjning av sly för att gynna fjärilsfaunan vid kalkstensbrottet i Stora Vika, se även avsnitt 6.2. Ca fyra deltagare.

6. Projekt

6.1. Björkbacken ("Pettsons hage")

NNF fortsatte under 2009 med sitt bidrag till skötseln av hagmarken Björkbacken ("Pettsons hage") vid Torp i Sorunda. Den natursköna hagen har höga naturvärden som hotas av igenväxning. Sedan några år tillbaka har den varit föremål för projektet *Först UTE sedan IT*, med Sunnerbyskolan och Naturskolan som ansvariga. NNF hoppas kunna bidra till en hävd av hagen som bevarar och berikar dess naturvärden. Skötselplanen är tillgänglig för nedladdning via NNF:s hemsida.

Två medlemsaktiviteter anordnades i Björkbacken under 2009: Røjning (8 mars) och slätter tillsammans med lärare, elever och föräldrar från Sunnerbyskolan (25 augusti). Røjningen gick i första hand ut på att forsla avverkade träd och sly till eldningsplatser och elda.

6.2. Fjärilarnas marker i Stora Vika

NNF driver tillsammans med Nynäshamns kommun projektet *Fjärilarnas marker i Stora Vika*, som har finansierats av statliga naturvårdsmedel (LONA). Projektet går bland annat ut på att gynna den rika insektsfaunan runt kalkstensbrottet genom røjningar samt att utforma en natur- och kulturstig som informerar om området.

På Fjärilarnas Dag den 13 juni guidades cirka 80 deltagare längs natur- och kulturstigen av Maria Landin och Göran Palmqvist. NNF organiserade vidare en røjning den 7 november.

Pressmeddelanden från NNF resulterade i att Göran Palmqvists fjärilsinventering 2008 av Fjärilarnas marker och sommarobservationer av apollofjäril i Stora Vika uppmärksammades i NP och DN under 2009.

För att underlätta framtida røjningar av sly i Fjärilarnas marker och annorstädes ansökte NNF 2009 om medel (5000 kr) från Nynäshamns kommuns klimat- och miljöfond för att inköpa en motordriven röjsåg. Ansökan bifölls och en röjsåg inköptes i november 2009.

6.3. Naturbussen

2008 gav Svenska Naturskyddsföreningen möjlighet för kretsar att söka pengar för projekt under jubileumsåret 2009. NNF ansökte om medel för projektet *Naturbussen i Nynäshamn*, och denna ansökan blev godkänd.

Bakgrunden till projektet är att det ofta har visat sig svårt att få god tillströmning av nya intresserade till utflykter till naturområden om inte utflykterna föregås av annonsering och/eller arrangeras på ett sätt som gör att de får särskild uppmärksamhet i lokala media. En sådan arrangerad naturbussutflykt som kretsen var med och arrangerade i september 2007 blev lyckad. Den gången togs passagerare upp i Nynäshamn, och antalet blev cirka 15, mestadels personer som inte tidigare hade lockats till kretsens utflyktsaktiviteter. Detta tydde på att denna utflyktsform är attraktiv.

Två turer med Naturbussen organiserades under 2009, se nedan. Följande gällde för båda turerna:

- De organiserades i samarbete med Nynäshamns Ornitologiska Förening (NOF), som stod för gratis guidning, och Nynäshamns kommun, som bekostade annonsering i lokaltidningen.
- Deltagaravgiften var 20 kr för medlemmar i NNF eller NOF och 50 kr för övriga. Barn under 18 år åkte gratis.
- Deltagare togs upp vid tre hållplatser i kommunen: (1) Spångbro i Sorunda, (2) Ösmo centrum och (3) Nynäshamns station. Vid båda turerna klev deltagare på vid samtliga tre hållplatser.
- Samtliga deltagare fick ett informationspaket om Naturskyddsföreningen bestående av: (1) Jubileumsnumret av Sveriges Natur, (2) Naturskyddsföreningens jubileumsfolder, (3) Jubileumsfröpäsen "Öppna humlebar i trädgården", (4) Värvarkortet "Välkommen som medlem" och (5) ett informationsblad om kretsen och dess aktiviteter.

1. Fredagen den 5 juni till Stora Vika

Den här turen med Naturbussen fungerade även som en Naturnattsaktivitet. I Stora Vika lyssnade deltagarna på kvällssjungande fåglar med Karl-Erik Sundström och Arne Holmqvist som guider. Därefter demonstrerade entomologen Göran Palmqvist hur man kan locka fram nattfjärilar med lampa. Antalet deltagare exklusive ledare och guider var ca 30. De allra flesta var inte medlemmar i Naturskyddsföreningen.

2. Söndagen den 27 september 2009 till Torö

Syftet med den här turen var att titta på flyttande fåglar vid Örudden och Reveluddens naturreservat på Torö. Guider var Jan Ohlsson och Gun Svedman. Antalet deltagare exklusive ledare och guider var drygt 30, vilket betydde en helt fullsatt buss. Intresset var så pass stort att vi blev tvungna att säga nej till två personer på grund av att de inte skulle få plats i bussen. Även vid den här turen var de allra flesta deltagarna inte medlemmar i Naturskyddsföreningen.

De två turerna samlade alltså totalt ca 65 deltagare, varav ca 5 var passagerare båda turerna. Turerna drog alltså ca 60 olika personer. Det var ett resultat som överträffade våra förväntningar. Vid jämförelse mellan passagerarlistor och nya medlemmar till kretsen efter 2009-06-05 framkommer att 1 av passagerarna har blivit medlem efter detta datum. Detta

tyder på att det krävs ytterligare kontakter med passagerarna för att fler av dem ska bli medlemmar.

Det stora antalet deltagare och faktumet att de allra flesta deltagarna inte var medlemmar i NNF eller NOF resulterade i relativt stora intäkter. Dessutom betydde samarbetet med NOF att guidekostnaderna blev små och samarbetet med Nynäshamns kommun innebar att vi inte behövde betala för någon annonsering. Hela det projektbidrag som NNF fick från Svenska Naturskyddsföreningen gick därför inte åt. Resten av projektbidraget kommer att användas för att finansiera ytterligare en tur med Naturbussen under 2010.

6.4. Strandskydd

NNF deltar i det projekt om bevakning av kommunala dispenser från strandskyddsbestämmelserna som Naturskyddsföreningen i Stockholms län startade under 2005. Tack vare hjälp från Gun Svedman kunde en överenskommelse träffas med Nynäshamns kommun om att kopior av dispensbeslut skickas dels till NNF och dels till projektledaren Tomas Beckman. Tomas Beckman har möjlighet att se till att Naturskyddsföreningen överklagar dispensbeslut om skäl bedöms föreligga för överklagan. 4 april 2009 deltog Katrin Nordius Sundin som NNF:s representant på Naturskyddsföreningens kurs i Stockholm om strandskyddsbestämmelserna.

6.5. Natur- och miljövard på golfbanor

Genom Gun Svedman är NNF delaktigt i miljö- och naturvårdsarbetet på Nynäshamns golfklubb, vars golfbana ligger vid Körunda i Ösmo. Målet för arbetet är bland annat att gynna den biologiska mångfalden på golfbanan och minska banans negativa miljöpåverkan. Se även verksamhetsberättelsen för 2006.

7. Öppet brev om behovet av ny naturinventering

För att uppmärksamma behovet av en ny heltäckande inventering av kommunens natur tog NNF under sommaren 2008 initiativ till att skriva ett öppet brev till kommunen tillsammans med andra naturorganisationer och sakkunniga. Det öppna brevet sändes till kommunstyrelsen och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden den 16 september 2008, se även verksamhetsberättelsen för 2008. Brevet behandlades vid miljö- och samhällsbyggnadsnämndens sammanträde den 26 mars 2009, vid vilket nämnden beslutade att ställa sig bakom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning att det i dagsläget inte är aktuellt med en heltäckande inventering. Istället ska det i första hand göras fördjupade inventeringar i de områden som identifieras vid ortsanalyserna inom ramen för kommunens arbete med ny översiktsplan.

NNF har vidhållit önskemålet om en ny heltäckande naturinventering i sina synpunkter på det förslag till översiktsplan som kommunen gav ut i oktober 2009. I detta förslag redovisas inga resultat från fördjupade inventeringar.

8. Skrivelser i planärenden m.m.

NNF bevakar pågående planärenden m.m. och deltar i samråd efter förmåga. Med tanke på den stora mängden planärenden är en hård prioritering nödvändig. Nedan framgår vilka ärenden som prioriterades under 2009.

8.1. Nya bostadsområden i Stora Vika

NNF gav under 2009 synpunkter på kommunens detaljplaneprogram för nya bostadsområden i Stora Vika. Synpunkterna finns redovisade nedan.

Nynäshamns kommun
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
149 81 Nynäshamn

16 augusti 2009

Synpunkter på förslag till detaljplaneprogram för del av Marsta 5:1, Stora Vika, Nynäshamns kommun

Vi har tagit del av ovanstående samrådshandling och lämnar härmed nedanstående synpunkter.

1. Allmänt

Precis som planförslaget säger bör Marsta vara ett levande samhälle. För att säkerställa detta är det viktigt att bygga fler bostäder, så att ett tillräckligt underlag finns framöver för skolan, utökad kollektivtrafik och utökad lokal kommersiell service. Vi tror också att det är attraktivt för många att bosätta sig i Marsta på grund av traktens ovanligt höga natur- och kulturvärden.

De höga natur- och kulturvärdena manifesteras bland annat av den välbesökta natur- och kulturstig som Nynäshamns kommun och vi har inrättat runt det närbelägna kalkstensbrottet och det årliga arrangemanget Fjärilarnas Dag. Programförslagets tanke att anlägga ett café eller en restaurang i Stora Vika kan för övrigt betyda mycket för att locka besökare till orten. För att skapa ömsesidig nytta är det eftersträvansvärt att sådana tillskott av besöksmål kopplas ihop på ett harmoniskt sätt med traktens andra kvalitéer. Exempelvis skulle ett café eller restaurang någonstans i Stora Vika kunna länkas geografiskt eller konceptuellt till natur- och kulturstigen.

Det krävs omsorg om de ovanligt höga naturvärdena för deras egen skull, men också för att Marsta och Stora Vika ska ha en stor attraktionskraft som bostadsort och besöksmål. Sammanfattningsvis föreslår vi därför att:

- de befintliga naturvärdena undersöks noggrant i samtliga områden som är aktuella för bebyggelse för att få bästa möjliga underlag för utformningen av de föreslagna bostadsområdena, se vidare avsnitt 2 nedan
- planerna redan i utgångsläget justeras så att strandskyddad mark inte behöver tas i anspråk, se vidare avsnitt 3 nedan

2. Naturvärden

Som framgår av samrådshandlingen berör delområde 2 ett område som enligt kommunens översiktliga naturinventering kännetecknas av högsta naturvärde. Vi instämmer i programförslagets bedömning (s. 9) att en mer utförlig naturinventering är nödvändig att genomföra för att mer exakt lokalisera naturvärdena. **Vi föreslår att denna naturinventering inte inskränker sig till delområde 2 utan görs i samtliga områden som är aktuella för bebyggelse.** Resultaten från en sådan inventering gör det möjligt att på bästa möjliga sätt anpassa den tilltänkta exploateringen så att naturvärdena bevaras eller ökar i största möjliga utsträckning.

En sådan anpassning är särskilt viktig i Stora Vika med tanke på traktens ovanligt rika fjärilsfauna (se t.ex. G. Palmqvist (2008), Fjärilsfaunan i Stora Vika i Nynäshamns kommun, kan laddas ned från www.naturskyddsforeningen.se/nynashamn). För att gynna fortlevnaden och spridningen av en sådan rik fauna krävs ett landskapsekologiskt perspektiv vid utformningen av exploateringar.

En detalj när det gäller uppläggningsen av naturinventeringen är att den mycket sällsynta lundvårlöken (*Gagea spathacea*) tidigare har haft en växtplats i Marsta (se H. Rydberg och H-E. Wanntorp (2001), Sörmlands flora, s. 620). Det kan inte uteslutas att den fortfarande finns kvar i närheten, men det är lätt hänt att förbise denna art om ett inventeringstillfälle inte läggs in under dess blomning på våren.

3. Strandskydd

Delområdena 1, 2 och 4 ligger helt eller delvis inom strandskyddat område och programförslaget konstaterar (s. 16) att strandskyddet därför behöver upphävas för att möjliggöra bebyggelse. Vi finner detta oacceptabelt på grund av strandskyddets stora betydelse för växt-, djur- och friluftsliv och **föreslår därför att planen justeras så att strandskyddet inte behöver upphävas**. Ett upphävande av strandskyddet skulle dessutom strida mot kommunens lokala miljömål, som säger att arealen strandskyddsområde i kommunen inte ska minska utan hållas konstant eller öka (Nynäshamns kommuns lokala miljömål 2010-2016, s. 7). Vi anser att det är särskilt kontroversiellt att föreslå en exploatering av själva vattenområdet (delområde 4) med tanke på att det har konstaterats att Fällnäsaviken har viktiga reproduktionsområden för olika fiskarter (se programförslaget s. 9).

Med vänlig hälsning

NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

8.2. Köpcentrum och bostäder vid Alkärrsplan

NNF gav under 2009 synpunkter på kommunens detaljplaneprogram, förslag till detaljplan och utställd detaljplan för köpcentrum och bostäder vid Alkärrsplan. Synpunkterna på den utställda detaljplanen finns redovisade nedan.

Nynäshamns kommun

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens expedition

149 81 Nynäshamn

3 oktober 2009

Synpunkter på utställd detaljplan för Nornan 28, Studiegården 1 m.fl, köpcentrum och bostäder vid Alkärrsplan

Vi har tagit del av den utställda detaljplanen och lämnar härmed följande synpunkter.

Nynäshamns kommunfullmäktige beslutade 2009-06-10 att anta lokala miljömål för perioden 2010-2016. **Det är därför en allvarlig brist att detaljplanen saknar en systematisk genomgång av hur ett förverkligande av detaljplanen skulle bidra (eller inte bidra) till att miljömålen uppfylls. Vi föreslår därför att detaljplanen kompletteras med en sådan genomgång.** Om det då framkommer att ett förverkligande av detaljplanen *inte* skulle bidra till att vissa miljömål nås bör detaljplanen korrigeras så att den bidrar till att uppfylla även dessa mål.

Vi vill vidare upprepa vår synpunkt 2009-01-13 på detaljplaneprogrammet och 2009-05-04 på detaljplaneförslaget om att vi uppskattar att det ingår en strategi när det gäller natur och rekreation i området, men att strategins ambitioner måste höjas och preciseras. Det är en relativt kompakt bebyggelse som planeras och det framgår av detaljplaneförslaget att viktiga gröna delar av planområdet kommer att försvinna, nämligen en del av Kamelparken, hela Sjukhusparken och eken på Alkärrsplan. **Vi anser därför att det ska tas fram ett förslag till en alternativ exploatering, med glesare bebyggelse som ger större möjligheter att dels bevara och utveckla befintliga gröna delar och dels skapa nya gröna ytor.**

I våra synpunkter 2009-01-13 och 2009-05-04 tog vi särskilt upp konsekvenserna för Sjukhusparken och eken på Alkärrsplan:

Sjukhusparken: Med tanke på vikten av att patienter på sjukhuset ska kunna ha en mycket lättåtkomlig naturmiljö föreslog vi 2009-01-13 och 2009-05-04 att Sjukhusparken ska bevaras och förbättras. Vi håller fast vid detta förslag.

I samrådsredogörelsen för detaljplaneprogrammet (januari 2009, s. 8) bemötte kommunen detta förslag genom att

påpeka att sjukhusets takterrass och innergårdar är lättillgängliga och kan utvecklas med mer grönska. I våra synpunkter 2009-05-04 kommenterade vi att kommunens påpekande förvisso är sant, men att detaljplaneförslaget inte innehöll någonting beträffande en sådan utveckling av takterrassen och innergårdarna förutom en eventuell anläggning av gröna tak. Vi föreslog därför att om kommunen går vidare med ett förslag som innebär att Sjukhusparken försvinner måste detaljplanen inkludera formuleringar som går ut på att sjukhusets takterrass och innergårdar ska utvecklas med mer grönska. I annat fall är risken överhängande att det i praktiken inte sker någon kompensation för förlusten av Sjukhusparken. I samrådsredogörelsen för detaljplaneförslaget (mars 2009, s. 6) påpekar kommunen att avsikten fortfarande är att innergårdarna och takterrassen ska rustas upp och göras mer tillgängliga. Kommunen föreslår att detta ska framgå av genomförandebeskrivningen och regleras i avtal mellan exploatör och kommun. Vi anser att detta är positivt, men konstaterar samtidigt att genomförandebeskrivningen i den utställda detaljplanen inte innehåller någonting om detta. **Vi anser därför att genomförandebeskrivningen ska kompletteras i detta avseende, så att det klart framgår av detaljplanen att innergårdarna och takterrassen kommer att utvecklas med mer grönska och göras mer tillgängliga.**

Eken på Alkärrsplan: Vi föreslog 2009-01-13 och 2009-05-04 att det särskilt ska utredas om den planerade nya byggnaden kan utformas så att eken kan bevaras. Vårt förslag har inte tillgodosetts och kvarstår därför. Vi vill återigen påpeka att en sådan utformning av byggnaden skulle kunna tillföra den en spännande egenskap som i sig skulle bidra till att locka besökare till det tilltänkta köpcentrumet.

Med vänlig hälsning
NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

8.3. Bergtäkt vid Väggarö i Sorunda

Länsstyrelsen biföll den 22 september 2009 en ansökan om öppnande av ny bergtäkt vid Väggarö i Sorunda. Eftersom NNF tidigare har gett synpunkter på ansökan och yrkat avslag överklagade NNF den 17 oktober beslutet hos Miljödomstolen, se nedan.

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAN
2009-10-17

Överklagan hos Miljödomstolen av Miljöprövningsdelegationens inom Länsstyrelsen i Stockholms län beslut 2009-09-22 avseende tillstånd till bergtäktverksamhet på fastigheten Torp 14:1 i Nynäshamns kommun

(Länsstyrelsens beteckning: 5511-2005-55115, 0192-40-045)

Vi anser att ovanstående beslut ska ändras på följande sätt:

- Miljökonsekvensbeskrivningen ska *inte* godkännas.
- Tillstånd ska *inte* ges att bedriva täktverksamhet och krossning av bergmaterial.

Vi anser att ovanstående beslut är felaktigt av följande anledningar:

1. Bedömningen av behovet av en bergtäkt bör göras först efter att en bergtäktsplan för Nynäshamns kommun har tagits fram och efter att situationen har klarnat beträffande annan planerad verksamhet som medför berguttag.
2. Bullret från verksamheten inklusive störningarna till följd av transporter medför en ny olägenhet för närboende och det rörliga friluftslivet. Den föreslagna bergtäkten skulle placeras mitt i ett område som idag kännetecknas som "helt utan samhällsbuller". Vi menar att olägenheten av bullret blir oacceptabelt stor och att Miljöprövnings-delegationens bedömning att "buller från verksamheten inte kommer att medföra större olägenhet för kringboende och för övriga som vistas i närområdet än vad som skäligen förstås" därmed är felaktig. I motsats till Miljöprövningsdelegationen menar vi att den valda platsen är oacceptabel med hänsyn till kraven i 2 kap. MB.
3. Ansökans inventering av alternativa lokaliseringar av bergtäkten är bristfällig.
4. Ansökan redovisar inga noggranna inventeringsresultat av områdets naturvärden, vare sig för faunan eller kärlväxt-, lav-, moss- och svampfloran. Därför går det inte att på tillräckligt goda grunder bedöma vilka naturvärden som skulle påverkas av täktverksamheten. Den även i övrigt mycket tunna

miljökonsekvensbeskrivningen innehåller således alltför stora brister för att kunna godkännas.

Vårt yttranden 2007-01-10 till Länsstyrelsen beträffande ansökan utvecklar punkterna 1-4 i detalj. Vi hänvisar därför till dessa synpunkter, som finns som bilaga A till denna överklagan. Beträffande punkterna 1 och 2 vill vi tillägga följande:

1. De styrande partierna i Nynäshamns kommun har uttryckligen förklarat att de vill att det tas fram en bergtäktsplan för kommunen i samarbete med Länsstyrelsen. Dessutom finns exploateringsplaner i kommunen som skulle medföra stora berguttag:
 - Det föreslagna verksamhetsområdet vid Norviksudden utanför Nynäshamn skulle enligt detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning medföra ett berguttag på hela 25 miljoner ton berg kontinuerligt under 15 års tid.¹ Detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning bedömer att 10 % av detta mycket stora berguttag räcker för södra Stockholmsregionens behov.²
 - Ett planerat berguttag på 0,5 miljoner ton berg på Himmelsö strax öster om Ösmo.³
 - Det s.k. Pärlefar-projektet i Nynäshamns tätort.

Vi ifrågasätter därför starkt behovet av att öppna en helt ny bergtäkt på det föreslagna området. I alla händelser bör beslutet om att öppna en ny bergtäkt inte tas förrän bergtäktsplanen finns framtagen och de andra exploateringarnas öden har avgjorts.

De omfattande planerade berguttagen inom Nynäshamns kommuns gränser innebär vidare att miljökonsekvensbeskrivningens nollalternativ är missvisande. Nollalternativet utgår nämligen från att bergmaterial måste hämtas från områden norr om Nynäshamns kommun om bergtäkten inte blir verklighet. Detta utgör ytterligare ett skäl till att miljökonsekvensbeskrivningen inte kan godkännas.

2. Olägenheterna uppstår för närboende och friluftsliv, t.ex. besökare från den närbelägna (1 km) tätorten Sunnerby, cykeltrafikanter på vägen mellan Sunnerby och Ösmo⁴ och besökare av den närbelägna (1 km) Körunda golfbana. För att tydligt åskådliggöra den olämpliga placeringen av bergtäkten utifrån ett bullerperspektiv finns i bilaga B en karta hämtad ur Naturvårdsverkets rapport "Kartläggning av bullerfria områden inom Nynäshamns kommun" (rapport 5444, april 2005). Kartan visar att med undantag av den idag glest trafikerade vägen mellan Sunnerby och Ösmo skulle bergtäkten placeras mitt i ett stort område som idag kännetecknas som "helt utan samhällsbuller". En sådan placering är mycket olycklig på grund av att tysta områden är en bristvara i länet. I Nynäshamns kommun har det nyligen öppnandet av en ny motorväg (nya väg 73) dessutom inneburit att kommunens områden utan samhällsbuller minskat ytterligare.

Eftersom täktverksamheten skulle innebära ett stort och oåterkalleligt ingrepp yrkar vi avslutningsvis att Miljödomstolen varken medger verkställighetsförordnande eller igångsättningsmedgivande.

Med vänlig hälsning

NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

8.4. Storhamn vid Norvik

I korthet hände följande under 2009 beträffande Stockholms Hamn AB:s och kommunens planer för en storhamn vid Norvik utanför Nynäshamn:

- Nynäshamns kommunfullmäktige beslutade den 10 juni att anta detaljplan för Norvik.
- Detaljplanen överklagades av bl.a. Naturskyddsföreningen till länsstyrelsen.
- Länsstyrelsen beslutade den 25 november att avslå överklagandena av detaljplanen.
- Naturskyddsföreningen m.fl. överklagade länsstyrelsens avslag till regeringen.
- Miljödomstolen beslutade den 10 december att avslå Stockholms Hamn AB:s

¹ Sid. 16 och 25-26 i Miljökonsekvensbeskrivning till detaljplan för Norvik, Stockholm-Nynäshamns hamn med verksamhetsområde. Nynäshamns kommun, antagandehandling upprättad i augusti 2008, reviderad februari 2009.

² Ibid, sid. 16.

³ Sid. 16 i Detaljplan för del av Himmelsö 1:6, marina. Nynäshamns kommun, utställningshandling upprättad i maj 2008.

⁴ Svenska Cykelsällskapet har i sina synpunkter på ansökan betonat vägens höga värde som cykelled.

Norviksansökan, bl.a. med hänvisning till skäl liknande de synpunkter som Naturskyddsföreningen har framfört tidigare.

NNF agerar tillsammans med Naturskyddsföreningen i Stockholms län i Norviksärendet. Utgångspunkten för NNF:s agerande har varit de synpunkter som Naturskyddsföreningen i Stockholms län gav under 2005 på kommunens förslag till detaljplaneprogram för Norviksområdet. Dessa synpunkter presenterades vid ett möte om Norviksplanerna med NNF:s medlemmar den 1 december 2005. De närvarande medlemmarna hade inga invändningar mot synpunkterna. NNF:s styrelse beslutade den 2 februari 2006 att anta Länsförbundets synpunkter som NNF:s synpunkter.

Vidare lämnade NNF och Naturskyddsföreningen i Stockholms län under 2009 synpunkter på Vattenmyndighetens förslag till miljökvalitetsnormer för Norra Östersjöns vattendistrikt. I synpunkterna föreslogs att vattenområdet utanför Norvik ska få miljökvalitetsnormen "god ekologisk status" istället för att klassas som "kraftigt modifierat vatten". Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt beslutade i december 2009 att klassa vattenområdet utanför Norvik i enlighet med NNF:s förslag.

De olika skrivelser som Naturskyddsföreningen i Stockholms län och NNF har lämnat under årens lopp utgör ett omfattande material. 2009 års viktigaste skrivelser finns samlade i bilaga B. Samtliga skrivelser finns tillgängliga på NNF:s hemsida.

9. Tack, vill till sist styrelsen ge alla som har gjort insatser för föreningen under 2009.

Nynäshamn den 27 mars 2010

Malena Karlsson

Staffan Lundquist

Ylva Skilberg

Gun Svedman

Tore Söderqvist

Elisabeth Olsson
Adolfsson

Bilaga A. Vår- och sommarprogrammet

Vår- och sommarprogram 2009

Varmt välkommen till våra programpunkter! Du är även välkommen till aktiviteter som andra kretsar i Naturskyddsföreningen anordnar. Sök information på riksföreningens hemsida www.naturskyddsforeningen.se. Besök också vår **nya hemsida** www.naturskyddsforeningen.se/nynashamn! Adressen är ny, lägg in den som favorit/bokmärke i din webbläsare. På hemsidan får du information om programpunkter, lokala miljö- och naturfrågor och om NNF:s yttranden i olika planärenden i kommunen.

I år fyller **Svenska Naturskyddsföreningen 100 år** och landet runt arrangeras en rad olika jubileumsaktiviteter. NNF:s jubileumsaktivitet är att två gånger under året arrangera en bussutflykt till naturen i kommunen i samarbete med Nynäshamns Ornitologiska Förening och Nynäshamns kommun. Den här **Naturbussen** kommer att avgå från några olika hållplatser och lockar (hoppas vi) även passagerare som annars inte brukar komma ut i naturen. Den 5 juni går Naturbussen till Stora Vika och i höst preliminärt till Örudden på Torö. Håll utkik efter information på vår hemsida och i Nynäshamns Posten!

Söndagen den 8 mars: Røjning i Pettsons hage

Pettsons hage/Björkbacken, Torp, Sorunda, 10.00. Dags att röja sly och elda i den vackra hage som NNF är med och sköter sedan flera år tillbaka. Kom och hjälp till och få samtidigt god motion! Hagen gränsar mot åkern. Följ Slåtkärrsvägen och vik in till höger på en liten grusväg. Medtag matsäck och gärna såg, grensax eller yxa. Upplysningar: Tore Söderqvist (076-2475796).

Torsdagen den 26 mars: Ugglevaka

Nynäshamns Ornitologiska Förening (www.nynof.se) ger oss den här kvällen möjlighet att följa med på ugglevaka. Att höra ugglor en marskväll brukar vara en stor naturupplevelse! *Samling 17.30 vid busshållplatserna i Spångbro i Sorunda.* Vi tar oss runt i deltagarnas egna bilar, och samåkning organiseras vid samlingen. Medtag matsäck. Anmäl ditt deltagande till exkursionsledaren Kalle Sundström (53044142, 070-8201990) senast onsdag 25 mars.

Söndagen den 29 mars: Årsmöte och promenad till Hamnviken

Kvartersgården vid Däckvägen 16, Nynäshamn, 11.00. Vi kallar alla medlemmar till årsmöte. Kvartersgården är blå och ligger mellan Varvsstigen och Däckvägen, närmaste hus har adressen Däckvägen 16. Vi bjuder på kaffe och smörgås. Efteråt tar vi en promenad till Hamnviken för att se på de naturområden som hotas av det planerade Hamnviksprojektet. Upplysningar: Tore Söderqvist (076-2475796).

Fredagen den 5 juni: Med Naturbussen ut i Naturnatten

Natten mellan 5 och 6 juni har fått namnet Naturnatten. Så här års finns sannerligen mycket att uppleva i naturen nattetid! Naturbussen avgår på kvällen från Spångbro, Ösmo centrum och Nynäshamns station och tar passagerarna ut för att lyssna på fåglar och se nattfjärilar i Stora Vika (guider: Arne Holmqvist, Karl-Erik Sundström och Göran Palmqvist). Återresa sent på kvällen. Medtag matsäck. För tider och andra detaljer, se Nynäshamns Posten och vår hemsida. Upplysningar: Tore Söderqvist (076-2475796).

Lördagen den 13 juni: Fjärilarnas Dag i Stora Vika

2007 invigdes en natur- och kulturstig som löper runt kalkstensbrottet i Stora Vika. Längs stigen finns ett antal tavlor som berättar om traktens rika fjärilsfauna och andra naturvärden samt dess historia. På

denna Fjärilarnas Dag blir du guidad runt stigen av fjärlsexperten Göran Palmqvist och kommunantikvarie Maria Landin. *Samling 11.00 vid P-platsen en bit in på infarten till gamla cementfabriken.* Medtag matsäck. Upplysningar: Tore Söderqvist (076-2475796).

Tisdagen den 25 augusti: Slåtter i Pettsons hage

Pettsons hage/Björkbacken, Torp, Sorunda, 18.00. Slåtter med lie av den del av hagen som sköts som en äng. Tack vare slåttern kan ängsväxter som solvända och darrgräs fortleva. Hagen gränsar mot åkern. Följ Slätkärrsvägen och vik in till höger på en liten grusväg. Medtag matsäck och gärna lie eller räfsa. Upplysningar: Tore Söderqvist (076-2475796).

Efterlysning

Vi söker som vanligt efter fler som vill göra små eller stora insatser för naturen! Både naturen och vi behöver hjälp! Du är t.ex varmt välkommen att engagera dig i någon av de stora lokala miljöfrågorna, t.ex. storhamnsplanerna (Norvik) och planerna på bostadsbebyggelse på strandskyddad mark vid Hamnviken i Nynäshamn. Läs mer på vår hemsida, ring till Tore Söderqvist (076-2475796) eller mejla till nynatur@hotmail.com.

Röjningstelefonen

En insats som alla intresserade är välkomna att göra är att hjälpa till med naturvården i Fjärilarnas Marker i Stora Vika och i Pettsons hage vid Torp i Sorunda genom att t.ex. ta bort sly med hjälp av såg eller grensax. **Det här kan du göra vilken dag som helst året om, inte bara på de röjningsdagar som vi arrangerar som programpunkter.** Om du vill ägna någon timme eller två åt det här någon dag, ring först till Tore Söderqvist (076-2475796), så får du närmare instruktioner.

Vill du ha utskick per e-post i stället?

Det blir snabbare och billigare! Hör av dig med ett mejl till nynatur@hotmail.com.

Bilaga B. Naturskyddsföreningens synpunkter på storhamnsplanerna

Länsstyrelsen i Stockholms län
Juridiska enheten
Box 220 67
104 22 STOCKHOLM

Stockholm 2009-06-24

Överklagande av Nynäshamns kommunstyrelses och kommunfullmäktiges beslut kring antagandet av Detaljplanen för Norvik, Stockholm-Nynäshamns hamn med verksamhetsområde, Kalvö 1:25, 1:11 m fl i Nynäshamns kommun

Överklagandet är framtaget i samarbete mellan Naturskyddsföreningen i Nynäshamn och Naturskyddsföreningen i Stockholms län.

Yrkande:

Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn (föreningarna) överklagar härmed antagen detaljplan för Norvik. Beslut 2009-06-10 Kf § 109. Föreningarna yrkar att länsstyrelsen upphäver Nynäshamn kommuns beslut att anta detaljplanen. Detaljplanen vilar på ett bristfälligt underlag och bör alltså underkännas av länsstyrelsen. Föreningarna ansöker även om anstånd till den 31 augusti 2009 för att få möjlighet att närmare utveckla nedanstående skäl för överklagandet.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen anser att detaljplanen bör underkännas av länsstyrelsen pga. att

- det finns allvarliga brister i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) och i detaljplanen,
- MKB:n är oacceptabel som beslutsunderlag eftersom det inte tydligt framgår om olika delar av MKB:n bygger på samma förutsättningar gällande konsekvenserna för vägtrafiken,
- miljökonsekvensbeskrivningen och detaljplanen brister i att mer i detalj beskriva konsekvenserna av ökade trafikflöden på väg och järnväg,
- utredningar av alternativa hamnlokaliseringars miljöpåverkan är bristfälliga,
- det finns ingen grund för att bedöma påverkan på rekreation och friluftsliv inom riksintresset Kust och skärgård som begränsad.

Nedan följer de skäl på vilka Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn stöder sitt yrkande.

Transporter från och till Norvik, Stockholm-Nynäshamns hamn

Enligt detaljplanen avses hamnen fungera för container-, lastbils- och järnvägstransporter till och från Stockholms- och Mälardalsregionen. Vi menar att detta är en missvisande beskrivning, eftersom det i praktiken är omöjligt att avvisa godstransporter från hamnen som har andra start- och målpunkter. Därför borde MKB:n uppvisat olika scenarier för fördelning av start- och målpunkter. Särskilt för ro-ro-godset är det orealistiskt att merparten av godset kommer att ha start- och målpunkter i Stockholm med omnejd. Detta indikeras av en rapport från BMT Transport Solutions GmbH, som visar vilka start-/målpunkter godset från dagens ro-ro-transporter till Nynäshamn beräknas ha (BMT Transport Solutions GmbH. Potential RoRo-volumes via Port of Nynäshamn/Norvikudde. Final report 15 March 2006).

Mål- och upptagningsområden för rutterna Ventspils resp. Riga – Nynäshamn sträcker sig hela vägen till Norge och i stor omfattning till områdena söder om linjen Stockholm-Oslo. Enbart ruten Gdansk-Nynäshamn har ett mål- och upptagningsområde som ligger norr om linjen Stockholm-Oslo.

Föreningen menar att rapporten visar tydligt att det finns andra hamnar i Sverige som ligger söder eller norr om Norvik som med fördel kunde ta emot den ro-ro-trafik som kommer österifrån, både idag och i framtiden. Norvik

däremot kan knappast anses vara en optimal lokalisering för ro-ro-transporter till Sverige och effekten kommer att bli många tunga transporter via väg 225 för att komma genom länet och vidare söder-, väster- eller norrut.

Enligt MKB:n (s. 21) kommer 31 % av den tunga trafiken att färdas på väg 225 och 69 % på väg 73. För den smala och krokiga väg 225 innebär den starka ökningen av tung trafik orimliga konsekvenser. Trafikutredningen (WSP 2008-05-31, s. 24) konstaterar att gång- och cykeltrafik på väg 225 inte längre blir lämplig. Därför föreslås en rad åtgärder som skulle kunna mildra de negativa konsekvenserna av den ökade tunga trafiken. Något ansvar för att faktiskt genomföra dessa åtgärder definieras dock inte och det konstateras i MKB:n att alla föreslagna åtgärder påverkar vägens anpassning till det omgivande landskapet. Därför föreslås även sätt för att begränsa flödet av tung trafik längs väg 225, vilka alla dock bedöms som svårigenomförbara (MKB, s. 21). Vi konstaterar att eftersom det inte verkar finnas någon lösning på den här problematiken blir den antagna detaljplanen oacceptabel. Vidare är det trots tillägg i slutversionen av MKB:n fortfarande oklart om MKB:ns riskanalys vilar på samma förutsättningar som resten av MKB:n beträffande vägtrafiken. Informationen i det e-postmeddelande som citeras i MKB:n (s. 57) är alltför rudimentär för att klargöra detta.

Övrigt

Konsekvenser på naturmiljö och rekreation

Insektsinventeringen av Norviksområdet visade att området har mycket höga entomologiska värden (s. 30 i MKB). MKB:n bedömer dock att konsekvenserna av en förstörelse av dessa naturmiljöer inte är betydande i ett vidare kommunalt eller regionalt perspektiv eftersom naturbarrskogar och gammal tallskog med förutsättningar att hysa hotade och sårbara arter är relativt vanliga inom Stockholms kust och skärgård (s. 31). Vi ifrågasätter denna bedömning i synnerhet som insektsinventeringen (s. 3 i bilaga 3. Inventering av vedlevande insekter i 12 skogsområden i Norvik 2006, till hamnbolagets MKB:ns bilaga 3a) konstaterar följande:

1. Norviksområdet ligger i anslutning till en värdetrakt när det gäller skogsområden med höga naturvärden, både med avseende på både barrträd och lövträd.
2. I en värdetrakt finns en högre koncentration av nyckelbiotoper med viktiga substrat för vedinsekter än i övriga landskapet. Dessa värdetrakter är betydelsefulla för att bibehålla en artrik vedinsektsfauna i landskapet som helhet.
3. Norviksområdet, såsom ett område i utkanten av en värdetrakt när det gäller skogsområden med höga naturvärden, har troligen större betydelse som spridningsområde och livsmiljö för rödlistade arter än områden långt ifrån dessa värdetrakter.

Det betyder att Norviksområdets värden inte enkelt kan jämföras med ett allmänt förekommande av liknande naturmiljöer utan att det är just detta område som är väldigt svårt att ersätta.

Vattenområdet i anslutning till den planerade hamnen bedöms ha god ekologisk status med blåstångbälte och ålgräsängar. Ålgräsängarna bedöms i MKB:s försvinna permanent redan under byggnadsskedet och blåstångbältet bedöms i stor utsträckning försvinna om hamnen tas i drift. Dessa konsekvenser anser föreningen som allvarliga eftersom både blåstång och ålgräsängar har stort värde för den biologiska mångfalden i kustvattnen. De fungerar bl.a. som skydd och lekplats åt olika fiskarter men hotas idag av övergödning och exploatering av kusten. Pga. deras betydelse för den biologiska mångfalden och därmed ekosystemets funktion är det ytterst tveksamt om deras försvinnande till följd av vatten- och hamnverksamheten är acceptabelt.

Fartyg kan komma att tömma ballastvatten nära Norviksområdet vilket ökar risken att främmande arter introduceras till östra Sverige. MKB:n (s. 44) bedömer att bl.a. det faktum att fartygen främst kommer från andra delar av Östersjön gör att risken för nya främmande arter är liten. Med tanke på att vissa främmande arter kommer genom östeuropeiska floder till Östersjön, dvs. österifrån och att andra främmande arter redan har etablerats i södra Östersjöområdet anser vi det felaktigt att risken bedöms som liten.

Föreningarna hävdar att hamnen kommer att få negativa konsekvenser på fritidsbåtlivet i och med att hamnen kommer att utgöra ett stort hinder för deras aktivitet.

MKB:n har fortfarande inte analyserat konsekvenserna för det rörliga friluftslivet till sjöss och det finns därför ingen grund för att bedöma påverkan på rekreation och friluftsliv inom riksintresset Kust och skärgård som begränsad (MKB s. 3).

Klimatpåverkan

För att bedöma klimatpåverkan är det otillräckligt att utgå från transportsträckor till de stora godsterminalerna i Stockholm (s. 5, MKB). Godset från och till Norvik skulle endast delvis ha Stockholm som start- och målpunkt och för övrigt ligger Södertälje hamn nära Stockholms godsterminaler.

I syfte att få fram mer data som kan hjälpa till att avgöra om Norvik/Nynäshamn är den bästa lokaliseringen för en framtida storhamn, avseende koldioxidutsläpp och klimatpåverkan av de framtida transportflödena, har Naturskyddsföreningen i Stockholms län tagit fram rapporten "Koldioxidutsläpp från olika tytransporter". Rapporten jämför koldioxidutsläpp för ett antal olika tytransporter med fartyg (container resp ro-ro), lastbil respektive tåg mellan olika start- och målpunkter (se överklagandets bil. 1). Att minskade utsläpp av växthusgaser skulle kunna vara mer betydelsefullt för att bevara biologisk mångfald inom regionen än att bevara ett särskilt värdefullt område (s. 5, MKB) är en ren spekulering och MKB:n har för övrigt inte visat att den planerade hamnen och verksamheterna leder till minskade utsläpp av växthusgaser.

Att avlastning från mer störda områden kan medföra att antalet bullerstörda individer totalt sett blir färre (s. 5, MKB) är också en ren spekulering och visas inte av MKB:n.

Vi menar att området med fördel kan användas för andra verksamheter än de som den antagna detaljplanen gäller, exempelvis för andra marina verksamheter än en ny container- och ro-ro-hamn.

Alternativa lokaliseringar

Naturskyddsföreningen kritiserade i sitt yttrande 2007 att utredningen av alternativa hamnlokaliseringars miljöpåverkan var bristfällig. Kommunen upprepar i föreliggande MKB enbart sitt tidigare resonemang att prövning av olika alternativa lokaliseringar bör hanteras i tillståndsärendet, dvs inom ramen för hamnens tillståndsprövning i Miljödomstolen. Naturskyddsföreningen har i sitt yttrande till Miljödomstolen 2007-06-29 dock ansett att hamnbolagets slutliga MKB inte lever upp till de krav som miljöbalken ställer (enl. förarbetena till Miljöbalken, prop 1997/98:45 s. 291). Eftersom Stockholms hamnar bara väldigt översiktligt motiverar lokaliseringvalet hade det varit bra om kommunen i detaljplanens MKB hade beskrivit varför Norvik är det bästa alternativet för en framtida container- och ro-ro-hamn som kommer att hantera gods med mål och startpunkter i stora delar av Sverige och även på kontinenten. För en detaljerad redogörelse av våra argument hänvisar vi till vårt tidigare yttrande 2007-03-26.

Mårten Wallberg, ordförande Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Tore Söderqvist, ordförande Naturskyddsföreningen i Nynäshamn

– * –

Länsstyrelsen i Stockholms län
Juridiska enheten
Box 220 67
104 22 STOCKHOLM

Stockholm 2009-08-24

Överklagande av Nynäshamns kommunstyrelses och kommunfullmäktiges beslut kring antagandet av Detaljplanen för Norvik, Stockholm-Nynäshamns hamn med verksamhetsområde, Kalvö 1:25, 1:11 m fl i Nynäshamns kommun

I föreningarnas (Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn) överklagan 2009-06-24 yrkade vi att länsstyrelsen upphäver Nynäshamns kommuns beslut att anta detaljplanen. Detaljplanen inklusive tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är bristfällig och bör därför underkännas av länsstyrelsen.

Som tillägg till de skäl som vi anförde i vår överklagan 2009-06-24 vill vi framföra följande:

- I vår överklagan hänvisade vi till en rapport från BMT Transport Solutions (2006), som visar vilka start- och målpunkter godset från dagens ro-ro-transporter till Nynäshamn beräknas ha. Rapporten visar att mål- och upptagningsområdena för rutterna Ventspils resp. Riga-Nynäshamn sträcker sig hela vägen till Norge och i stor omfattning till områdena söder om linjen Stockholm-Oslo. Föreningarna menade i överklagandet att rapporten tydligt visar att det finns andra hamnar i Sverige som med fördel kan ta emot den ro-ro-trafik som

kommer österifrån. Norvik kan därmed knappast anses vara en optimal lokalisering för ro-ro-transporter till Sverige och effekten kommer att bli många tunga transporter via väg 225 för att komma genom länet och vidare söder-, väster- eller norrut.

Föreningarna vill nu tillägga att vårt resonemang bekräftas av den trafikutredning vars resultat används i MKB:n, avsnitt 5.2. Enligt trafikutredningen beräknas endast 29 % av roro-trafiken ha start- och målpunkter inom Stockholms län och dessutom beräknas endast 32 % av containertrafiken ha start- och målpunkter på Södertörn (MKB, s. 21).

Föreningarna vill i detta sammanhang vidare tillägga att den utredning om alternativa hamnlägen som ingår i MKB:n, avsnitt 4.2, däremot främst vilar på en jämförelse mellan hamnlägena med avseende på transportsträckor till godsterminalerna Årsta och Jordbro söder om Stockholm. Denna jämförelse bildar vidare grunden för MKB:ns slutsats rörande klimatpåverkan till följd av en hamn vid Norvik (MKB, s. 5). Enligt trafikutredningen i MKB, avsnitt 5.2, är dock Årsta och Jordbro inga dominerande start- och målpunkter för godset, jfr. procentsiffrorna i föregående stycke. Uppenbarligen vilar olika delar av MKB:n på olika förutsättningar. Detta är en allvarlig brist som gör MKB:n oacceptabel som beslutsunderlag.

- Beträffande vägtrafik till följd av den planerade hamnen och verksamhetsområdet påpekade vi i vårt överklagande 2009-06-24 att trafikutredningen vars resultat används i MKB:n (avsnitt 5.2) konstaterar att den stora ökning av den tunga trafiken till och från Norvik skulle leda till att gång- och cykeltrafik på väg 225 inte längre blir lämplig. I vårt överklagande konstaterade vi att eftersom det inte klarläggs vilka åtgärder som kan lösa den här problematiken blir den antagna detaljplanen oacceptabel. Vi vill tillägga att MKB:n i sin beskrivning av miljökonsekvenser avseende rekreation och friluftsliv (avsnitt 8.4) inte tar upp de konsekvenser som är kopplade till trafiksituationen på väg 225, vilket är en allvarlig brist. Eftersom det inte framgår av detaljplanen med MKB hur trafiksituationen på väg 225 ska hanteras konstaterar vi att risken blir stor att gång- och cykeltrafik av trafiksäkerhetsskäl blir olämplig längs väg 225. Detta är en stor konsekvens som borde framgå av MKB:ns avsnitt 8.4.
- I vår överklagan 2009-06-24 underströk vi att det inte finns någon grund för att bedöma påverkan som riksintresset Kust och skärgård (4 kap. MB) som begränsad. Enligt 2 § 4 kap. MB ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. I vår överklagan påpekades att MKB:n inte har analyserat konsekvenserna för det rörliga friluftslivet till sjöss och att det i MKB:n därför inte finns tillräckligt underlag för dess slutsats (s. 3) att påverkan inte är betydande.

Föreningarna vill tillägga att det nämns i detaljplanen (s. 36) att vattenområdet utanför hamnvattenområdet "är tillgängligt för sjötrafik med mera enligt de regler som kommer att gälla för platsen". Vilka regler som kommer att gälla är okänt och konsekvenserna för det rörliga friluftslivet till sjöss kan därmed inte bedömas, vilket är en allvarlig brist. I sammanhanget kan nämnas att Nynäshamns Segelsällskap m.fl. fritidsbåtföreningar i Nynäshamns kommun i sina synpunkter på det utställda detaljplaneförslaget uttryckt så stor oro för konsekvenserna för fritidsbåtlivet att de yrkade avslag på detaljplaneförslaget.

Föreningarna vill vidare tillägga att riksintresset Kust och skärgård även innebär att områdets natur- och kulturvärden inte får bli föremål för påtaglig skada (1 § 4 kap.). Det framgår dock av detaljplanen (s. 27) att de lokala konsekvenserna för naturvärdena är betydande, och av skäl som vi redovisade i vår överklagan kan konsekvenserna även vara betydande i ett större geografiskt perspektiv. Föreningarna menar att detta utgör ytterligare skäl till att underkänna MKB:ns slutsats att påverkan på riksintresset Kust och skärgård inte är betydande.

- Av MKB:n, s. 12, framgår att vattnet utanför Norvikudden är av riksintresse för yrkesfisket. MKB:n innehåller dock ingen bedömning av hur detta riksintresse påverkas, vilket är en allvarlig brist. MKB:n påpekar (s. 46) att det inte har bedrivits något kommersiellt fiske i Norvikfjärden under de senaste åren, men anläggandet av en hamn kan ändå få indirekta effekter på fisket i andra områden och påverka potentialen för yrkesfiske i Norvikfjärden och andra områden.
- Detaljplanen (s. 7) anger att den planerade hamnen vid Norvik är av riksintresse för sjöfarten enligt kommunens översiktsplan. Kammarkollegiet har dock i skrivelse 2009-07-17 till Miljödomstolen påpekat att

området för den planerade hamnverksamheten *inte* är utpekad som ett riksintresse för avsett syfte enligt miljöbalken. Detta framgår inte av detaljplanen, vilket är en brist.

Mårten Wallberg, ordförande, Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Tore Söderqvist, ordförande, Naturskyddsföreningen i Nynäshamn

– * –

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås

2009-08-28

Synpunkter på förslag till miljökvalitetsnormer för Norra Östersjöns vattendistrikt

Vår synpunkt gäller den föreslagna avgränsningen av vattenförekomsten ”Nynäshamns hamn” (IDnr SE6532954-1623854). Vi finner det endast rimligt att den södra halvan av den föreslagna förekomsten klassas som kraftigt modifierat vatten och **föreslår att Vattenmyndigheten därför begränsar klassningen som kraftigt modifierat vatten till den södra halvan** av den föreslagna vattenförekomsten, dvs. till det befintliga hamnområdet.

I den norra halvan av den föreslagna vattenförekomsten förekommer ingen hamnverksamhet. Stockholms Hamnar AB har ansökt om tillstånd av Miljödomstolen för hamnverksamhet i den norra halvan (Norvik), men ansökan är ännu inte behandlad av Miljödomstolen. Med hänvisning till 4 kap. vattenförvaltningsförordningen (2004:660) anser vi att det är orimligt att klassificera den norra halvan som kraftigt modifierat vatten, dels eftersom någon hamn- eller sjöfartsverksamhet inte förekommer vid Norvik och dels eftersom den norra halvan kännetecknas av god vattenkvalitet. Marinbiologiska undersökningar av den norra halvan av den föreslagna förekomsten har bedömt att de grunda bottenarna har god vattenkvalitet och de djupa bottenarna har god ekologisk status.⁵ **Vi föreslår därför att den norra halvan i likhet med omgivande kustvatten får miljökvalitetsnormen god ekologisk status.**

Med vänlig hälsning
NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

– * –

Regeringen
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2009-12-21

Överklagande till regeringen av Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2009-11-25 att avslå vårt överklagande av Nynäshamns kommuns beslut att anta detaljplan för Norvik, Stockholm-Nynäshamns hamn med verksamhetsområde, Kalvö 1:25, 1:11 m fl i Nynäshamns kommun
(Länsstyrelsens beteckning: 4031-2009-45805 m.fl.)

Detta överklagande är framtaget i samarbete mellan Naturskyddsföreningen i Nynäshamn och Naturskyddsföreningen i Stockholms län.

Yrkande:

Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn (föreningarna) överklagar härmed Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2009-11-25 att avslå vårt överklagande av Nynäshamns kommuns beslut 2009-06-10 (Kf § 109) att anta ovanstående detaljplan för Norvik. Föreningarna anser att Länsstyrelsens beslut var felaktigt eftersom den utan tillräckliga motiveringar finner att detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är godtagbar. Vi vidhåller vår bedömning att detaljplanen vilar på ett bristfälligt underlag och yrkar att regeringen underkänner MKB:n och upphäver beslutet att anta detaljplanen.

⁵ SWECO VIAK, 2006. Marinbiologi i Norvikfjärden och dess närområde. SWECO VIAK, Stockholm.
http://www.nynashamn.se/filearchive/MSE/Detailplaner/Norvik/Norvik_MKB_Bilaga_8_8a_light.pdf.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen anser att detaljplanen bör upphävas av regeringen pga. att:

- det finns allvarliga brister i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) och i detaljplanen
- MKB:n är oacceptabel som beslutsunderlag eftersom det inte tydligt framgår om olika delar av MKB:n bygger på samma förutsättningar gällande konsekvenserna för vägtrafiken
- miljökonsekvensbeskrivningen och detaljplanen brister i att mer i detalj beskriva konsekvenserna av ökade trafikflöden på väg och järnväg
- utredningar av alternativa hamnlokaliseringars miljöpåverkan är bristfälliga
- det finns ingen grund för att bedöma påverkan på rekreation och friluftsliv inom riksintresset Kust och skärgård som ej betydande
- konsekvenserna för miljö och rekreation är sammantaget så omfattande att de leder till orimligt stora olägenheter

Nedan följer de skäl på vilka Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Naturskyddsföreningen i Nynäshamn stöder sitt yrkande.

Inledning

Föreningarna vill inledningsvis konstatera att det finns skäl för regeringen att pröva Nynäshamns kommuns beslut att anta detaljplanen och Länsstyrelsens beslut att avslå vårt överklagande av antagandet, eftersom beslutet att anta detaljplanen bl.a. innebär:

- att riksintresset Kust och skärgård (4 kap. miljöbalken) inte tillgodoses
- en betydande påverkan av andra kommuner än Nynäshamn till följd av ökad genomfart av tung trafik
- en verksamhet som leder till orimligt stora olägenheter till följd av betydande konsekvenser för miljö och rekreation

Vi konstaterar också att detaljplanens MKB (DP-MKB) i flera avseenden hänvisar till eller använder sig av resultat från MKB:n för Stockholms Hamn AB:s ansökan till Miljödomstolen om tillstånd för anläggande och drift av hamnen vid Norvik (mål M 2190-07 vid Miljödomstolen, Nacka tingsrätt). Detta gäller bl.a.: nollalternativ och jämförelsealternativ (DP-MKB, s. 16), den planerade hamnverksamheten (s. 22), anläggningsarbetena (s. 25), tippning av muddermassor (s. 27), påverkan på marina miljöer (s. 45), bullerbegränsande åtgärder (s. 52), luftföroreningar (s. 53) och miljörisikanalys (s. 54).

Miljödomstolen beslutade 2009-12-10 att avslå Stockholms Hamn AB:s ansökan. Av domen (s. 325) framgår att Miljödomstolen fann att MKB:n för ansökan inte kan godkännas på grund av att det kan ses som tveksamt om MKB:n för ansökan uppfyller miljöbalkens krav både vad avser beskrivning av effekter och alternativa lokaliseringar. Föreningarna menar att Miljödomstolens bedömning även har giltighet för detaljplanens MKB, eftersom den i så hög grad hänvisar till eller använder sig av den MKB som Miljödomstolen inte godkände.

Vi vill dessutom fästa regeringens uppmärksamhet på att Miljödomstolens dom bekräftar att en förverkligande av de mycket omfattande verksamheter som beskrivs i detaljplanen otvivelaktigt skulle leda till stora ingrepp i naturen med betydande konsekvenser för miljön (domen, s. 325). Som illustrerande exempel kan nämnas följande:

- en trafikallsträng på ca 2,2 miljoner fordon per år (6 000 fordon per dygn; DP-MKB, s. 21), varav drygt 700 000 (31 %) är lastbilar/långträdare – en trafikallsträng som inte bara berör Nynäshamns kommun, utan även ger en direkt påverkan på andra kommuner genom vilka transporter kommer att färdas
- bortsprängning av i nuläget orörda bergryggar; 25 miljoner ton berg tas bort i stort sett kontinuerligt under 15 års tid (DP-MKB, s. 25f) – bullerkonsekvenserna blir svåra, bl.a. för besökare till det mycket närbelägna rekreativområdet Alhagen
- anlop av 2 400 fartyg per år (DP, s. 35) med åtföljande kollisionsrisker och störningar i ett skärgårdsområde av stor betydelse för fritidsbåtlivet
- förstörelse av nyckelbiotoper och andra naturmiljöer som har dokumenterat mycket höga entomologiska värden inklusive förekomst av rödlistade arter (DP-MKB, s. 28ff)
- muddring, undervattenssprängningar och andra vattenarbeten som bedöms ge upphov till omfattande påverkan på havsmiljön (DP-MKB s. 47)

Vi vill också betona att det område vid Norvik som detaljplanen gäller inte nödvändigtvis behöver användas för en storhamn och storhamnsberoende verksamheter. Tvärtom menar vi att området med fördel kan användas för andra verksamheter än de som den antagna detaljplanen gäller. Området kan exempelvis vara mycket attraktivt som plats för andra och betydligt mindre miljöstörande marina verksamheter än en ny hamn för container- och ro-ro-fartyg.

Vi konstaterar vidare att vi i vårt överklagande till Länsstyrelsen anfört en rad skäl till varför vi anser att detaljplanens MKB innehåller så pass stora brister att den inte kan godkännas och att detaljplanens antagandebeslut därför ska upphävas. I sitt beslut 2009-11-25 finner Länsstyrelsen "att MKB:n på ett godtagbart sätt behandlar olika alternativ samt redogör för detaljplanens miljökonsekvenser". Vi menar att Länsstyrelsen inte tillräckligt har motiverat varför MKB:n är godtagbar och vi vidhåller de skäl som vi har anfört. Dessa beskrivs närmare i nedanstående avsnitt.

Transporter från och till Norvik, Stockholm-Nynäshamns hamn

Enligt detaljplanen avses hamnen fungera för container-, lastbils- och järnvägstransporter till och från Stockholms- och Mälardalsregionen. Vi menar att detta är en missvisande beskrivning, eftersom det i praktiken är omöjligt att avvisa godstransporter från hamnen som har andra start- och målpunkter. Därför borde MKB:n uppvisat olika scenarier för fördelning av start- och målpunkter.

Särskilt för ro-ro-godset är det orealistiskt att merparten av godset kommer att ha start- och målpunkter i Stockholm med omnejd. Detta bekräftas av den trafikutredning vars resultat används i MKB:n, avsnitt 5.2. Enligt trafikutredningen beräknas endast 29 % av ro-ro-trafiken ha start- och målpunkter inom Stockholms län och dessutom beräknas endast 32 % av containertrafiken ha start- och målpunkter på Södertörn (MKB, s. 21). Den utredning om alternativa hamnlägen som ingår i MKB:n, avsnitt 4.2, vilar däremot främst på en jämförelse mellan hamnlägena med avseende på transportsträckor till godsterminalerna Årsta och Jordbro söder om Stockholm. Denna jämförelse bildar vidare grunden för MKB:ns slutsats rörande klimatpåverkan till följd av en hamn vid Norvik (MKB, s. 5). Enligt trafikutredningen i MKB:n, avsnitt 5.2, är dock Årsta och Jordbro inga dominerande start- och målpunkter för godset, jfr de nyss nämnda procentsiffrorna. Uppenbarligen vilar olika delar av MKB:n på olika förutsättningar. Detta är en allvarlig brist som gör MKB:n oacceptabel som beslutsunderlag.

Realistiska start- och målpunkter för ro-ro-godset indikeras av en rapport från BMT Transport Solutions GmbH, som visar vilka start-/målpunkter godset från dagens ro-ro-transporter till Nynäshamn beräknas ha (BMT Transport Solutions GmbH. Potential RoRo-volumes via Port of Nynäshamn/Norvikudde. Final report 15 March 2006). Enligt rapporten sträcker sig mål- och upptagningsområden för rutterna Ventspils resp. Riga – Nynäshamn hela vägen till Norge och i stor omfattning till områdena söder om linjen Stockholm-Oslo. Enbart ruten Gdansk-Nynäshamn har ett mål- och upptagningsområde som ligger norr om linjen Stockholm-Oslo. Föreningen menar att rapporten tydligt visar att det finns andra hamnar i Sverige som med fördel kan ta emot den ro-ro-trafik som kommer österifrån, både idag och i framtiden. Norvik kan därmed knappast anses vara en optimal lokalisering för ro-ro-transporter till Sverige och effekten kommer att bli många tunga transporter via väg 225 mellan Ösmo och Södertälje för att komma genom länet och vidare söder-, väster- eller norrut, se vidare i följande avsnitt.

Konsekvenser rörande väg 225

Enligt detaljplanens MKB (s. 21) kommer 31 % av den tunga trafiken att färdas på väg 225 och 69 % på väg 73. För den smala och krokiga väg 225 innebär den starka ökningen av tung trafik orimliga konsekvenser. Denna väg har delvis 70 och delvis 50 som hastighetsbegränsning och passerar nära bebyggelse i Nynäshamns, Botkyrka och Södertälje kommuner (bl.a. genom tätorterna Sorunda/Spångbro och Vårsta och genom eller längs med byar som Vansta, Berga, Ristomta, Hoxla, Gudby, Frölunda och Rosenhill). Trafikutredningen som MKB:n hänvisar till (WSP 2008-05-31, s. 24) konstaterar att gång- och cykeltrafik på väg 225 inte längre blir lämplig. Därför föreslås en rad åtgärder som skulle kunna mildra de negativa konsekvenserna av den ökade tunga trafiken. Något ansvar för att faktiskt genomföra dessa åtgärder definieras dock inte och det konstateras i MKB:n att alla föreslagna åtgärder påverkar vägens anpassning till det omgivande landskapet. Därför föreslås även sätt för att begränsa flödet av tung trafik längs väg 225, vilka alla dock bedöms som svårgenomförbara (DP-MKB, s. 21).

Vi konstaterar att eftersom det inte verkar finnas någon lösning på den här problematiken blir den antagna detaljplanen oacceptabel. Vidare är det trots tillägg i slutversionen av MKB:n fortfarande oklart om MKB:ns riskanalys vilar på samma förutsättningar som resten av MKB:n beträffande vägtrafiken. Informationen i det e-

postmeddelande som citeras i MKB:n (s. 57) är alltför rudimentär för att klargöra detta. Dessutom tar inte MKB:n i sin beskrivning av miljökonsekvenser avseende rekreation och friluftsliv (avsnitt 8.4) inte upp de konsekvenser som är kopplade till trafiksituationen på väg 225, vilket är en allvarlig brist. Eftersom det inte framgår av detaljplanen inklusive MKB hur trafiksituationen på väg 225 ska hanteras konstaterar vi att risken blir stor att gång- och cykeltrafik av trafiksäkerhetsskäl måste förbjudas längs väg 225 om den verksamhet som beskrivs i detaljplanen blir verklighet. Detta skulle vara en stor negativ konsekvens för befolkningens och besökarens rörlighet och borde därför framgå av MKB:ns avsnitt 8.4.

Konsekvenser för naturmiljö

Insektsinventeringen av Norviksområdet visade att området har mycket höga entomologiska värden (s. 30 i DP-MKB). MKB:n bedömer dock att konsekvenserna av en förstörelse av dessa naturmiljöer inte är betydande i ett vidare kommunalt eller regionalt perspektiv eftersom naturbarrskogar och gammal tallskog med förutsättningar att hysa hotade och sårbara arter är relativt vanliga inom Stockholms kust och skärgård (s. 31). Vi ifrågasätter denna bedömning i synnerhet som insektsinventeringen (s. 3 i bilaga 3. Inventering av vedlevande insekter i 12 skogsområden i Norvik 2006, till Stockholm Hamn AB:s MKB, bilaga 3a) konstaterar följande:

1. Norviksområdet ligger i anslutning till en värdetrakt när det gäller skogsområden med höga naturvärden, både med avseende på både barrträd och lövträd.
2. I en värdetrakt finns en högre koncentration av nyckelbiotoper med viktiga substrat för vedinsekter än i övriga landskapet. Dessa värdetrakter är betydelsefulla för att bibehålla en artrik vedinsektsfauna i landskapet som helhet.
3. Norviksområdet, såsom ett område i utkanten av en värdetrakt när det gäller skogsområden med höga naturvärden, har troligen större betydelse som spridningsområde och livsmiljö för rödlistade arter än områden långt ifrån dessa värdetrakter.

Det betyder att Norviksområdets värden inte enkelt kan jämföras med ett allmänt förekommande av liknande naturmiljöer utan att det är just detta område som är väldigt svårt att ersätta.

Vattenområdet i anslutning till den planerade hamnen bedöms ha god ekologisk status med blåstångbälte och ålgräsängar. Ålgräsängarna bedöms i MKB:n försvinna permanent redan under byggnadsskedet och blåstångbältet bedöms i stor utsträckning försvinna om hamnen tas i drift. Dessa konsekvenser anser föreningen som allvarliga eftersom både blåstång och ålgräsängar har stort värde för den biologiska mångfalden i kustvattnen. De fungerar bl.a. som skydd och lekplats åt olika fiskarter men hotas idag av övergödning och exploatering av kusten. Pga. deras betydelse för den biologiska mångfalden och därmed ekosystemets funktion är det ytterst tveksamt om deras försvinnande till följd av vatten- och hamnverksamheten är acceptabelt.

Fartyg kan komma att tömma ballastvatten nära Norviksområdet vilket ökar risken att främmande arter introduceras till östra Sverige. MKB:n (s. 44) bedömer att bl.a. det faktum att fartygen främst kommer från andra delar av Östersjön gör att risken för nya främmande arter är liten. Med tanke på att vissa främmande arter kommer genom östeuropeiska floder till Östersjön, dvs. österifrån och att andra främmande arter redan har etablerats i södra Östersjöområdet anser vi det felaktigt att risken bedöms som liten.

Riksintresset Kust och skärgård tillgodoses inte

Föreningarna hävdar att hamnen kommer att få negativa konsekvenser på fritidsbåtlivet i och med att hamnen kommer att utgöra ett stort hinder för deras aktivitet. MKB:n har inte analyserat konsekvenserna för det rörliga friluftslivet till sjöss och det finns därför ingen grund för MKB:ns bedömning att påverkan på rekreation och friluftsliv inom riksintresset Kust och skärgård (4 kap. miljöbalken) inte är betydande (DP-MKB s. 3).

Enligt 2 § 4 kap. miljöbalken ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas av bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Det nämns i detaljplanen (s. 36) att vattenområdet utanför hamnvattenområdet "är tillgängligt för sjötrafik med mera enligt de regler som kommer att gälla för platsen". Vilka regler som kommer att gälla är okänt och konsekvenserna för det rörliga friluftslivet till sjöss kan därmed inte bedömas, vilket är en allvarlig brist. I sammanhanget kan nämnas att Nynäshamns Segelsällskap m.fl. fritidsbåtföreningar i Nynäshamns kommun i sina synpunkter på det utställda detaljplaneförslaget uttryckt så stor oro för konsekvenserna för fritidsbåtlivet att de yrkade avslag på detaljplaneförslaget.

Vi vill vidare tillägga att riksintresset Kust och skärgård även innebär att områdets natur- och kulturvärden inte

får bli föremål för påtaglig skada (1 § 4 kap. miljöbalken). Det framgår dock av detaljplanen (s. 27) att de lokala konsekvenserna är betydande, och av skäl som vi redovisade i föregående avsnitt kan konsekvenserna även vara betydande i ett större geografiskt perspektiv. Vi menar att detta utgör ytterligare skäl till att underkänna MKB:ns slutsats att påverkan på riksintresset Kust och skärgård inte är betydande.

Andra riksintressen

Av detaljplanens MKB (s. 12) framgår att vattnet utanför Norvikudden är av riksintresse för yrkesfisket. MKB:n innehåller dock ingen bedömning av hur detta riksintresse påverkas, vilket är en allvarlig brist. MKB:n påpekar (s. 46) att det inte har bedrivits något kommersiellt fiske i Norvikfjärden under de senaste åren, men anläggandet av en hamn kan ändå få indirekta effekter på fisket i andra området och påverka potentialen för yrkesfiske i Norvikfjärden och andra områden. Detta bekräftas av Fiskeriverkets bedömning att anläggningen och driften av hamnen kommer att ha en negativ inverkan på riksintresset för yrkesfisket i anslutning till verksamheten (Miljödömsstolens dom 2009-12-10, s. 278).

Detaljplanen (s. 7) anger att den planerade hamnen vid Norvik är av riksintresse för sjöfarten enligt kommunens översiktsplan. Kammarkollegiet har dock i skrivelse 2009-07-17 till Miljödömsstolen påpekat att området för den planerade hamnverksamheten *inte* är utpekad som ett riksintresse för avsett syfte enligt miljöbalken. Detta framgår inte av detaljplanen, vilket är en brist.

Klimatpåverkan

För att bedöma klimatpåverkan är det otillräckligt att utgå från transportsträckor till de stora godsterminalerna i Stockholm (s. 5, DP-MKB). Som nämndes ovan skulle godset från och till Norvik endast delvis ha Stockholm som start- och målpunkt och för övrigt ligger Södertälje hamn nära Stockholms godsterminaler.

I syfte att få fram mer data som kan hjälpa till att avgöra om Norvik/Nynäshamn är den bästa lokaliseringen för en framtida storhamn, avseende koldioxidutsläpp och klimatpåverkan av de framtida transportflödena, har Naturskyddsföreningen i Stockholms län tagit fram rapporten "Koldioxidutsläpp från olika tytransporter". Rapporten jämför koldioxidutsläpp för ett antal olika tytransporter med fartyg (container resp roro), lastbil respektive tåg mellan olika start- och målpunkter (se överklagandets bilaga 1).

Att minskade utsläpp av växthusgaser skulle kunna vara mer betydelsefullt för att bevara biologisk mångfald inom regionen än att bevara ett särskilt värdefullt område (s. 5, DP-MKB) är en ren spekulering och MKB:n har för övrigt inte visat att den planerade hamnen och verksamheterna leder till minskade utsläpp av växthusgaser. Att avlastning från mer störda områden kan medföra att antalet bullerstörda individer totalt sett blir färre (s. 5, DP-MKB) är också en ren spekulering och visas inte av MKB:n.

Alternativa lokaliseringar

Naturskyddsföreningen kritiserade i sitt yttrande 2007 över den föreslagna detaljplanen att utredningen av alternativa hamnlokaliseringars miljöpåverkan var bristfällig. Kommunen upprepar i föreliggande MKB enbart sitt tidigare resonemang att prövning av olika alternativa lokaliseringar bör hanteras i tillståndsärendet, dvs inom ramen för hamnens tillståndsprövning i Miljödömsstolen. Naturskyddsföreningen har i sitt yttrande till Miljödömsstolen 2007-06-29 framfört att MKB:n för Stockholms Hamn AB:s ansökan till Miljödömsstolen om tillstånd inte lever upp till de krav som miljöbalken ställer (enl. förarbetena till Miljöbalken, prop 1997/98:45 s. 291). Miljödömsstolen delar uppenbarligen denna uppfattning, eftersom man i sin dom 2009-12-10 inte godkände MKB:n, bl.a. med hänvisning till brister i analysen av alternativa lokaliseringar. Eftersom Stockholms hamnar bara väldigt översiktligt motiverar lokaliseringsvalet finns ett behov av att kommunen i detaljplanens MKB beskriver varför Norvik är det bästa alternativet för en framtida container- och roro-hamn som kommer att hantera gods med mål och startpunkter i stora delar av Sverige och även på kontinenten. (För en detaljerad redogörelse av våra argument hänvisar vi till vårt tidigare yttrande 2007-03-26 över den föreslagna detaljplanen.)

Mårten Wallberg, ordförande Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Tore Söderqvist, ordförande Naturskyddsföreningen i Nynäshamn